

LAUSUNTO

Helsinki 26.5.2023

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Viite: Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö peruspankkipalvelu- ja luottolaitoslainsäädännön muutostarpeista 14.4.2023

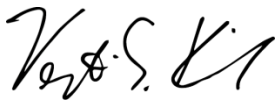
Asia: VN/4219/2023

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveystoiminnallinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on 250 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja:

erityisasiantuntija Erja Saarinen, erja.saarinen@soste.fi, 050 433 4202
hallintojohtaja Miikka Lönnqvist, miikka.lonnqvist@soste.fi, 050 542 0160

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

I Peruspankkipalvelut, käteisen saatavuus ja käytettävyys

Ovatko yllä mainittuihin peruspankkipalveluihin kuuluvat palvelut, joita pankeilla on velvollisuus tarjota kuluttaja-asiakkaille, riittäviä? Tulisiko joistain ko. palveluista luopua vai tulisiko niitä lisätä? Jos kyllä, mitä?

Kaikki ovat edelleen tarpeellisia. Pankkipalveluiden saatavuudesta olisi lisäksi syytä säätää, jotta palvelua saisi kohtuullisessa ajassa ja riittävän läheltä.

Jokaisen palveluntarjoajan tulee digipalvelulain 306/2019 mukaan vastata oman palvelunsa neuvonnasta, tuesta ja opastuksesta. Silti muun muassa järjestöjen ja kirjastojen antama digituki joutuu vastaamaan myös pankkipalveluita koskevaan digituen tarpeeseen. Tämä on erityisen ongelmallista esimerkiksi yksityisyyden ja tietosuojan näkökulmasta.

Osalla pankeista konttoriverkosto on niin suppea, ettei kaikilla asiakkailla ole mahdollisuutta kasvokkain annettavaan opastukseen pankkien tiloissa. Tarvittaessa opastusta on tarjottava muuallakin kuin pelkästään pankkien omissa tiloissa, riittävän lähellä asiakasta. Etäisyys ei saa muodostua esteeksi ja esimerkiksi verkkopankin käyttöä on voitava harjoitella esimerkiksi pankin tarjoamassa demoympäristössä.

Lainsäädännössä tulisi huomioida nykyistä paremmin tuettu asiointi, joka mahdollistaisi erilaista tukea tarvitsevien henkilöiden pankkipalveluiden käytön. Myös tietojenkalasteluun liittyvien rikosten ennaltaehkäisyyn ja kansalaisten valvutuneisuuden lisäämiseen tulee kiinnittää pankki- ja viranomaistoiminnassa huomiota.

Ovatko peruspankkipalveluiden saatavuus ja laatu tällä hetkellä riittäviä (tilien ja maksupalveluiden saatavuus, konttoreiden aukioloajat, muut palveluajat, henkilökohtaisten ja sähköisten palveluiden saatavuus ja käytettävyys, jne.)?

Sekä peruspankkipalveluiden saatavuudessa että laadussa on puutteita niin kansalaisten kuin yhdistysten näkökulmasta. Tämä on huolestuttavaa, koska pankkipalvelut ovat välttämättömyyspalveluita, joita ilman ihmiset eivät tule toimeen eivätkä erilaiset yhdistykset ja seurukset pysty toimimaan.

Pankkipalvelut ovat SOSTEn edustamien järjestöjen kokemuksen mukaan heikentyneet selvästi viime vuosina. Peruspankkipalveluita koskevassa arvioinnissa ja lainsäädännössä on tärkeää tunnistaa ja ottaa huomioon erilaiset palvelunkäyttäjryhmät ja palveluissa eriarvoisuutta synnyttävät asiat.

Yhdenvertaisuuslakia sovelletaan myös yksityisissä palveluissa. Yhdenvertaisuus edellyttää, että pankkipalvelut on turvattava myös niille kansalaisille, jotka eivät käytä digitaalisia palveluita puutteellisten tietojen ja taitojen, taloudellisten syiden tai esimerkiksi terveydentilan ja toimintakyvyn puutteiden vuoksi.

Toisaalta sähköisiä pankkipalveluita tulee tarvittaessa mukauttaa ja varmistaa niiden toimivuus eri tavoin toimintarajoitteisille henkilöille ja apuvälineitä käyttäville.

Kansalaisten kielellisistä oikeuksista on huolehdittava, kun sähköisiä ja perinteisiä asiakaspalvelun muotoja kehitetään. Pankkipalveluita tarvitsevat niin muut kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvat kuin eri syistä selkokielistä viestintää tarvitsevat. Kielitaito voi esimerkiksi supistua ikääntymisen vuoksi, ja myöhemmin opittujen kielten osaaminen hävitä kokonaan.

Sähköisiä palveluita käyttämättömät ihmiset ovat eriarvoisessa asemassa:

Yksi keskeinen ongelma on se, että pankkipalvelut ovat kalliimpia ja hankalampia käyttää niille ihmisille, jotka eivät pysty asioimaan sähköisesti. Tähän ryhmään kuuluu paljon yli 70-vuotiaita, mutta myös nuorempia ihmisiä, jotka ovat esimerkiksi työelämän ulkopuolella. Suuri osa näistä ihmisistä on pienituloisia. Heille syntyy digipalveluiden käyttämättömyydestä taloudellisia, tiedollisia ja ajankäyttöllisiä seurauksia:

- Palvelut ovat selvästi kalliimpia.
- Palveluiden käyttäminen vie enemmän aikaa. Se vaatii matkustamista yhä kauempana oleviin pankkikonttoreihin, mistä tulee myös kuluja. Palveluita ei voi käyttää silloin, kun itselle sopii, vaan on mukauduttava puhelinaikoihin ja konttoreiden lyhyisiin aukioloaikoihin.
- Palveluista ja myös muun muassa palveluiden tietoturva- ja muista riskeistä on hankalampaa saada tietoa, jos ei käytä internetiä ja sähköisiä palveluita.

Tunnistautumisessa on edelleen ongelmia:

Pankkien sähköinen tunnistautumisväline on yleisin tunnistautumisväline muissakin kuin pankkipalveluissa. Lainsäädännöstä huolimatta tunnistautuminen pankkipalveluihin ei edelleenkään ole kaikille mahdollista. Esimerkiksi riskienhallinnan perusteella ihmisille voidaan jättää pankkitunnukset myöntämättä. Sadat tuhannet ihmiset ovat ilman pankkitunnuksia ja heidän on hyvin vaikea toimia yhteiskunnassa.

Tunnistautumisessa tulisi huomioida esimerkiksi YK:n vammaisyleissopimuksen vaatimukset esteettömyydestä ja saavutettavuudesta sekä mahdollisista kohtuullisten mukautusten tarpeista. Sopimuksen vammaisuuskäsite on laaja ja siinä katsotaan, että esteet yhteiskuntaan osallistumiseksi syntyvät vuorovaikutuksessa ympäröivän toimintaympäristön kanssa. Esimerkiksi puutteelliset pankkipalvelut tai tunnistautumisen haasteet voivat olla tämänkaltaisia esteitä.

Pankkien tulisi myöntää pankkitunnukset kaikille pankeille yhteisten säännösten perusteella. Eri pankeilla on tunnusten saamiselle erilaisia vaatimuksia esimerkiksi tilanteessa, jossa henkilöllä on edunvalvoja. Yksi pankki on lähettänyt tunnukset edunvalvojan pyynnöstä, toinen on edellyttänyt edunvalvojan ja päämiehen yhdessä asiointia pankin konttorissa. Tällainen vaatimus asettaa asiakkaat eriarvoiseen asemaan ja voi olla jopa mahdotonta vaikeasti liikuntavammaiselle henkilölle.

Tunnistautumiseen on oltava kaikilla oikeus riippumatta taustasta ja luottotiedoista.

Konttoriverkoston harventaminen ja aukioloaikojen supistaminen ovat vaikeuttaneet pankkiasioden hoitamista:

Digitaalisessa ympäristössä kuka tahansa, myös digipalveluita käyttävä, voi joutua erilaisissa tilanteissa haavoittuvaan asemaan. Sähköisten palveluiden käyttö estyy tai vaikeutuu, kun laite rikkoutuu, tunnukset unohtuvat, tulee tietoliikennehäiriö, tai ihminen sairastuu. Tällöin voidaan tarvita pikaisesti kasvokkaista pankkipalvelua konttorista, sillä muutoin joudutaan olemaan ilman rahaa tai laskuja ei kyetä maksamaan. Toimipaikkojen määrä ja niiden aukioloajat ovat kuitenkin viime vuosina nopeasti supistuneet. Monilla paikkakunnilla pankkipalvelua saa konttorilla vain ajanvarauksella. Aika käyntiasioinnille pitää varata netistä, mutta jos ei ole digilaitteita ja/tai taitoja, aikaa ei saa varattua.

Kassapalveluita voidaan tarjota muutamina päivinä viikossa lyhyen ajan. Jonotusajat niihin ovat pitkiä eikä tarjolla ole riittävästi istuimia eikä wc-tiloja ole lainkaan. Kun jonottajat ovat usein vanhoja ihmisiä, jonotus voi olla todella tuskallista.

Konttoreilla on S-pankkia lukuun ottamatta aivan liian suppeat aukioloajat. Myöskään henkilöstöä ei ole aukioloaikoina riittävästi paikalla.

Pankkikonttoreissa tulisi lisätä aukioloaikoja, ts. aikoja, jolloin pankkivirkailijoita on paikalla palvelemaan asiakkaita heidän erilaisissa pankkiasioissaan. Yksi päivä viikossa, pari tuntia kerrallaan, on aivan liian vähän. Palvelua pitäisi myös todellisuudessa saada, eikä niin, että virkailija antaa parin tunnin jonotuksen jälkeen puhelinnumeron, johon kehottaa asiakasta soittamaan, ja johon hän on jo soittanut, eikä ole saanut tarvitsemaansa apua.

Tilin avaaminen ei onnistu kovin nopeasti, vaan aikaa pankkiin saattaa joutua odottamaan viikkoja. Iäkkäiden ja vammaisten, niin lasten kuin aikuisten kanssa täytyy aina varmistaa konttorin esteettömyys. Tilin avaaminen henkilölle, iästä riippumatta, jolla on yksistään tai yhtenä vammaana älyllinen kehitysvamma, on hankalaa. Koska suurin osa sähköisistä palveluista tapahtuu tunnistautumisen avulla, on vaikeaa hoitaa asioita, jos ei saa pankkitunnuksia esimerkiksi vamman vuoksi.

Digitaalisten palveluiden rinnalla tarvitaan riittävän kattava konttori- ja käteisautomaattiverkosto, joka mahdollistaa pankkipalvelut heille, jotka eivät käytä digitaalisia laitteita ja myös muille erityistilanteissa, esimerkiksi kun vanhan ihmisen pankkiasioiden hoidosta täytyy sopia pankin ja omaisten kanssa.

Alueelliseen eriarvoisuuteen on puututtava:

Sähköisten pankkipalveluiden käyttö ei välttämättä ole ollut sujuvaa kaikkialla Suomessa. Valtion tuella on yritetty varmistaa nopeiden laajakaistaverkkojen rakentaminen sellaisilla haja-asutusalueilla, joilla kaupallinen tarjonta ei toteudu. Kaikki eivät kuitenkaan voi vielä käyttää nopeita laajakaistayhteyksiä ja uusi laajakaistatukiohjelma on meneillään.

Pankkipalvelupisteisiin ja automaatteihin voi olla kymmenien kilometrien matka ja matkan päässä olevat palvelut ovat rajoitetusti avoinna. Samaan aikaan konttoriverkoston harvenemisen kanssa liikkuminen haja-asutusalueilla on vaikeutunut, kun julkista liikennettä on karsittu. Yhä enemmän pitää käyttää omaa autoa tai taksia, mikä lisää liikkumisen kustannuksia.

Kaikissa kunnissa ei ole edes käteisautomaatteja. Harvaan asutuilla alueilla elävät henkilöt kokevat pankkipalveluiden vähenemisen epäoikeudenmukaisena.

Kattavan pankkiverkoston turvaamiseksi pankit voivat hyödyntää esimerkiksi liikuteltavia konttoreita ja tehdä yhteistyötä muiden julkisten tai yksityisten toimijoiden kanssa. Tulisi selvittää, miten ja missä laajuudessa liikepankkeja voitaisiin velvoittaa palvelemaan myös muiden pankkien asiakkaita sellaisilla alueilla, jossa pääsy oman pankin palveluiden piiriin on mahdotonta. Tämä on jossain määrin toteutunut digitaalisessa ympäristössä – pankkipalvelut keskustelevat keskenään ja tunnistautumista voi käyttää monipuolisesti.

Iäkkäät henkilöt:

län perusteella ei voida sanoa, käyttäkö ihminen sähköisiä palveluita vai ei tai, kuinka hyvin se häneltä sujuu. Usein ikääntyminen kuitenkin aiheuttaa muun muassa fyysisiä muutoksia, joiden seurauksena näkö, kuulo tai hienomotoriset taidot heikkenevät. Myös kognitiiviset

taidot ja muisti heikkenevät monilla. Tällöin sähköisten palvelujen käytöstä tulee aiempaa hankalampaa.

Ikäteknologiakeskuksen pankkipalveluselvityksen (2020) perusteella tyytyväisimpiä pankkipalveluihin ovat sähköisiä palveluita käyttävät ikäihmiset. Yleisesti ikäihmiset kokevat, että pankkipalvelut ovat heikentyneet.

Pankkipalveluselvityksen mukaan monet ikäihmiset hoitavat pankkiasioita läheistensä avustuksella, antavat heille esimerkiksi luvan käyttää omia pankkitunnuksiaan. Arviolta kolmasosa iäkkäistä tarvitsee tukea sähköiseen asiointiin. Tilanteessa on hyväksikäytön mahdollisuus ja vallitsevat käytännöt ovat monelta osin tosiasiallisesti lain vastaisia.

Vanhan ihmisen pankkipalveluissa avustaminen on yksi omaishoidon ensimmäisiä ja hankalamminkin järjestettäviä vaiheita. Pankkipalvelut ajavat usein ihmisen muista riippuvaisiksi. Puolesta asiointiin ja sähköisissä palveluissa avustamiseen on saatava lainsäädännön kautta selkeämmät pelisäännöt.

Ikääntyneisiin kohdistuvat, usein pankkiasioihin liittyvät rikokset, ovat lisääntyneet ja herättävät huolta, pelkoa ja turvattomuuden tunnetta.

Vammaiset henkilöt:

Sähköinen asiointikanava on ihmisille nopein, vaivattomin ja edullisin. Sen käyttäminen pitää mahdollistaa palveluita mukauttamalla kaikille, joille se suinkin on mahdollista. Tähän tarvittavista apuvälineistä ei saa tulla lisäkuluja. Esimerkiksi tunnuslukulaitteen tulee toimia myös heikkonäköisillä ja sokeilla henkilöillä eikä heille sopivan laitteen käyttö saa olla kalliimpaa kuin mobiilivarmenteen käyttö. Näin ei nyt aina ole.

Henkilökohtaisen avustajan avulla itsenäistä elämää elävien henkilöiden tulee voida käyttää perusmaksutiliä ja siihen liittyviä palveluita sekä sähköisen tunnistamisen palveluita. Henkilökohtaisen avustajan käytön salliminen pankkipalveluita käytettäessä, mukaan lukien sähköinen tunnistautuminen, voi olla ainoa keino, jolla toimintarajoitteinen henkilö voi käyttää pankkipalveluita ja muita sähköistä tunnistautumista edellyttäviä palveluita. Se on näin ollen välttämätön mukautus pankkipalveluiden käytön mahdollistamiseksi ja asiakkaan yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi.

Myös pankkiautomaattien esteettömyys tulee huomioida: pyörätuolia käyttävien liikuntavammaisten henkilöiden ja muulla tavoin toimintarajoitteisten henkilöiden tulee voida asioida pankkiautomaatilla ilman avustajaa.

Maahanmuuttajat:

Maahanmuuttajajärjestöjen mukaan maahanmuuttajat kohtaavat haasteita pankkipalveluiden käytössä.

Monilla ei välttämättä ole riittäviä digitaitoja tai he eivät saa tarpeeksi tukea palveluiden käyttöön. Monilla maahan muuttaneilla ei ole kokemusta digitaalisista palvelukäytännöistä Suomessa.

Asiakkaiden henkilökohtaisten tietojen ja taustojen tunteminen on tärkeää rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseksi, mutta tämän ei tule johtaa etniseen profilointiin tai syrjintään. Pankkien on pystyttävä viestimään asiakkailleen näistä velvoitteista ja tarpeista tavalla, joka on ymmärrettävä ja kunnioittava.

Pankkien vastuulla on huolehtia siitä, että niiden palvelut ovat saavutettavia ja ymmärrettäviä kaikille asiakkaille. Tämä tarkoittaa, että palveluiden on oltava helposti käytettäviä, selkeitä ja niitä on tuettava riittävällä ohjauksella ja neuvonnalla. Lisäksi on tärkeää, että pankit suorittavat asiakkaan tunnistamista koskevat velvoitteet sensitiivisesti ja ilman ennakkoluuloja tai profilointia.

Pankkien ja muiden finanssitoimijoiden on tehtävä yhteistyötä kansalaisjärjestöjen, viranomaisten ja muiden tahojen kanssa varmistaakseen, että nämä pankkipalvelut ovat kaikkien saavutettavissa, myös vähemmän edustettujen ja haavoittuvien ryhmien, kuten maahanmuuttajien.

Eri tavoin syrjäytyneet ryhmät:

Eri tavoin hyvin vaikeassa tilanteessa olevia ihmisiä edustavat järjestöt raportoivat monenlaisista hankaluuksista pankkipalveluiden käytössä:

- Pankki on esimerkiksi myöntänyt asiakkaille vain rajoitettuja pankkipalveluja, liittyen luottotietojen puuttumiseen. Rajoitetuilla pankkipalveluilla ei kuitenkaan voi tunnistautua palveluihin ja tämä hankaloittaa sähköistä asiointia.
- Asiakas on hankkinut väliaikaisen henkilöllisyystodistuksen poliisilta, jotta saa nostettua pankista rahaa, mutta väliaikainen todistus ei kelpaa pankissa.
- Asiakas, jolla aivovamma, oli hakenut tiliotetta. Virkailija oli ollut niin epäselvä ja kysynyt niin vaikeita kysymyksiä, että asiakas hermostui ja lopetti koko tilin. Kova työ, kun jouduttiin avaamaan uusi tili. Toiveena olisi lisää ymmärrystä ja mahdollisesti erityistä tukea tarvitseville oma työntekijä, joka ymmärtäisi asiakaskuntaa paremmin.
- Suljetuissa vankiloissa vankien on vaikea päästä koneille - nettilupa pitää hakea erikseen tiettyä tarkoitusta varten ja aika on lyhyt, opastusta ei ole jne - ja vaikka pääsisivätkin aina tarvittaessa, ongelmaksi muodostuu se, etteivät vangit voi käyttää älykännykkää tunnistautumiseen. Tosin monilla ei ole verkkopankkotunnuksiakaan. Avovankiloissa on hieman helpompaa: älypuhelinta saa käyttää poistumisluvilla ja koneille pääsee helpommin.

Perustuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan esimerkiksi iän, alkuperän, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Kuten edellä kuvatusa käy ilmi, vallitsee siitä huolimatta pankkipalveluiden käytössä hyvin eriarvoistavia käytäntöjä. Yhdenvertaisuuden toteutuminen on turvattava viimekädessä lainsäädäntöteitse.

Onko peruspankkipalveluiden hinnoittelu kuluttaja-asiakkaille käsityksenne mukaan oikeasuhtaista?

Palvelut ovat selvästi kalliimpia digitaalisia palveluita käyttämättömille. Nämä ihmiset ovat usein keski- tai heikommassa sosio-ekonomisessa asemassa: esimerkiksi pienituloisia eläkeläisiä, työelämän ulkopuolella olevia nuoria ja aikuisia, vapautuvia vankeja.

Hinta ei pääosin ole oikeasuhtainen ja se vaihtelee paljon eri pankkien välillä. Jos ei ole mahdollista maksaa laskuja sähköisesti, ovat laskukohtaiset maksut liian suuria esimerkiksi vanhuus- ja sairaseläkkeellä olevien maksettaviksi.

Yhdenvertaisuuden näkökulmasta on erittäin ongelmallista, että osa ihmisistä joutuu henkilöön liittyvän syyn perusteella maksamaan merkittäville summilla pankkien palvelumaksuja siksi, etteivät kykene toimintarajoitteensa, vammansa tai sairautensa vuoksi käyttämään pankin tarjoamia sähköisiä palveluita.

Onko peruspankkipalveluita vastaavien palveluiden hinnoittelu yrityksille ja muille yhteisöille (kuten yhdistykset) käsityksenne mukaan oikeasuhtaista?

Peruspankkipalveluilla ja niiden hinnalla on paljon merkitystä kansalaisyhteiskunnan toimivuudelle. Yhdistyksillä edellytetään olevan pankkitili, mutta tiliasiakkuudet ovat etenkin pienille yhdistyksille kohtuuttoman hintaisia. Myös byrokratia on lisääntynyt yhdistysten asiakkuuksissa.

Valtaosa paikallisyhdistyksistä toimii pienin taloudellisin voimavaroin. SOSTEn Järjestöbarometri 2022 kyselyyn vastanneiden yhdistysten keskimääräinen vuoden 2022 talousarvion menojen loppusumma on 6 200 euroa. Yhdistysten jäsenmaksu oli vuonna 2018 keskimäärin 18 euroa. Tällaisista summista yrityspalveluhinnaston mukaiset pankkipalvelumaksut vievät suuren osan.

Pankkien veloitteiden lisääntyminen ja lisääntynyt sääntely on vaikeuttanut huomattavasti järjestöjen toimintaa. Esimerkiksi järjestöjen ulkomaista rahaliikennettä säännellään varsin voimakkaasti ja valvontaan liittyvä byrokratian lisääntyminen on vaikeuttanut merkittävästi erityisesti pienten järjestöjen toimintaa.

Eryteisesti järjestö- ja säätiömuotoisten toimijoiden juridinen olomuoto aiheuttaa jatkuvaa päänvaivaa asiakkaan tosiasiallisen edunsaajan tuntemiseen liittyvissä kysymyksissä. Pankit tulkitsevat määräyksiä eri tavoin ja osa pankeista on jopa kieltäytynyt palvelemasta järjestöjä tai säätiöitä siksi, ettei tosiasiallista edunsaajaa kyetä tällaisissa organisaatioissa yksilöidysti nimeämään. Vakiintuneeksi käytännöksi on muodostunut toimintatapa, jossa järjestöjen tulee toimittaa pankkiin tuntemistiedot kaikista hallituksen jäsenistä ja muista edustusoikeudellisista henkilöistä. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi passikopioiden sekä sosiaaliturvatunnusten toimittamista pankeille. Etenkään pienillä järjestöillä ei useinkaan ole kovin tietoturvallisia keinoja käsitellä tämänkaltaisia tietoja, puhumattakaan koko prosessin työläydestä.

Pankkien näkökulmasta järjestö- ja säätiömuotoiset toimijat rinnastuvat nykyisin yrityksiin. Järjestöt veloitetaan avaamaan pankkeihin yritystililit, mikä paitsi lisää edellä mainittua byrokratiaa, aiheuttaa myös merkittävät kustannukset. Palveluiden hinnat, tilien kuukausimaksut sekä pankin neuvontapalveluiden sisällöt ovat skaalattu yritysten maksukyvyyn ja tarpeiden mukaan. Kaikkein pienimmille yhdistyksille pankkitilin avaaminen, käyttö ja ylläpito ovat niin kallis kuluerä, että järjestön keräämä varainhankinta kuluu kokonaisuudessaan pankin erilaisten palvelumaksujen maksamiseen. Korkeat palvelumaksut johtavat myös tilanteisiin, joissa erityisesti pienet järjestöt joutuvat hankkimaan erikseen rahaa pankin palvelumaksujen kattamiseen. Kun varainhankinta tapahtuu esimerkiksi toritapahtumissa kahvia ja pullaa myymällä, perii pankki vielä uuden palvelumaksun siitä, kun myynnistä saadut käteistuotot käydään tallettamassa yhdistyksen tilille.

Suomen Pankin asettaman tavoitteen mukaisesti yhdistykset tulisi rinnastaa pankkien toiminnassa yksityisasiakkaisiksi.

Rahanpesusääntely vaikeuttaa merkittävästi myös kehitysyhteistyötä tekevien ja humanitaarista-apua antavien järjestöjen työtä. Pankkisääntely käytännössä estää kaikenlaisen rahaliikenteen auttavien järjestöjen ja kohdemaassa tapahtuvan käytännön toiminnan välillä. Ongelmana on erityisesti pankkien kieltä rahaa ja jopa asiakkuuden lopettamisella uhkaaminen, jos avustustoimintaa ja yhteistyötä tietyn kohdemaan kanssa jatketaan.

Kaikkein pienimmässä muodossa toimiva, rekisteröimätön yhdistystoiminta on myös pankkitoiminnan katveessa. Rekisteröimättömät yhdistykset tai yhteenliittymät eivät ole oikeushenkilöitä, joten niiden osalta pankkiasiakkuuden tai -tilin avaaminen ei ole mahdollista. Tyypillisesti ne hoitavat rahaliikenteensä yhden tai useamman jäsenensä henkilökohtaisen pankkitilin kautta. Tilanne on monella tapaa ongelmallinen mutta konkreettisimmin ongelmia

saattaa esiintyä esimerkiksi yksityishenkilöiden verotukseen, sosiaaliturvaan tai pahimmassa tapauksessa rahanpesuepäilyihin liittyvissä tilanteissa. Tämänkaltaista menettelyä on myös tarjottu pankissa vaihtoehdoksi, kun tilin avaaminen yhdistykselle ei ole syytä tai toisesta onnistunut.

Vammaisilla henkilöillä on paljon pienimuotoista tai vähän isompaa yritystoimintaa. Heidän on muita vaikeampi työllistyä, ja siksi yritystoiminta on heille varteenotettava vaihtoehto. Suuret pankkitoimikulut ja joustamattomat pankkipalvelut voivat osaltaan haitata sujuvaa yritystoimintaa.

Tällä hetkellä luottolaitoksilla on velvoite tarjota peruspankkipalveluita kuluttajille. Onko tämä peruspankkipalveluiden tarjoamisvelvoite riittävä vai tulisiko velvoitetta laajentaa myös muita toimijaryhmiä koskevaksi (esimerkiksi yhdistykset, mikro- ja pienyritykset, muut yritykset)?

Velvoitteen tulisi koskea kuluttajien lisäksi myös yhdistyksiä.

Järjestöjen näkökulmasta tarvittaisiin myös laajapohjainen selvitys siitä, miten järjestöjen rahaliikenteen hoitamista ja siihen liittyvää valvontaa voitaisiin hoitaa asianmukaisesti. Selvityksessä tulisi keskittyä vastuullisuuskysymyksiin, riskienhallintaan, tiedonvaihtoon sekä tarvittaviin toimenpiteisiin, jotka huomioisivat järjestöjen erityispiirteet, niiden juridisen muodon ja yhdistyslakiin perustuvan erittäin vakiintuneen tavan toimia.

Niin kauan kuin järjestöjen lähin vertailukohta pankkien näkökulmasta löytyy yrityksistä, muodostuu pankkisääntelyyn liittyvä byrokratia merkittäväksi toiminnan esteeksi ja voi pahimmillaan johtaa täysin epätarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin.

Järjestöjen pankkipalveluiden esteetön toteutuminen edellyttää kotimaisten toimenpiteiden lisäksi kansainvälisiä toimenpiteitä. Euroopan Unioni ja sen jäsenmaat ovat yhdessä maailman suurin kansainvälisen avun antaja sekä pankkeihin liittyvän säätelyn ohjaaja, joten EU on merkittävässä asemassa edistääkseen säädöksissään pankkipalvelujen toimivuutta. Unionin jäsenenä Suomi voi ottaa aktiivisen roolin asian edistämiseksi. Myös YK-tason koordinoitua voidaan kehittää esimerkiksi tiivistämällä Pohjoismaiden välistä yhteistyötä järjestöjen pankkipalvelujen sujuvuuden takaamiseksi.

Tulisiko pankeille asettaa tietty asiakaspalveluvelvoite (esimerkiksi edellytys asiakkaiden tiedusteluihin vastaamiseen tietyssä aikataulussa)? Tulisiko velvoite asettaa pelkästään peruspankkipalveluihin, joihinkin muihin palveluihin vai kaikkiin pankkipalveluihin liittyen?

Pankeilla tulisi olla peruspankkipalveluissa nykyistä kattavampi ja nopeampi asiakaspalveluvelvoite. Sekä sähköisesti, puhelimitse että pankkikonttoritoiminnassa.

Mahdollisia muita huomioita?

-

Ovatko käteisnostopalvelut riittäviä ja kohtuuhintaisia?

Eivät ole.

Kassapalveluja on yhä harvemmassa pankkikonttorissa ja pankkiautomaatteja on vähennetty. Niiden vähenemistä korvaa osin käteisnostomahdollisuus monissa kaupoissa. Se voi olla turvattomampi vaihtoehto iäkkäille ja vammaisille asiakkaille. Avoimessa nostotilanteessa kassalla on vaara, että joku nappaa kortin tunnusluvun tai lähtee seuraamaan asiakasta ja ryöstää tämän nostamat käteiset.

E erityisesti vähävaraisille mahdollisuus käteisen käyttöön on tärkeä: Kun tilillä ei ole puskurirahaa ja jokainen sentti on laskettava, tili tulee pikkuostosten korttimaksuista huomaamatta ylityksi. Vaikeasti velkaantuneille ihmisille käteinen raha on ainoa tapa hahmottaa omaa rahan kulutusta ja ehkäistä yli varojen elämistä.

Käteinen on myös monille vanhoille ihmisille tärkeä ja ymmärrettävä maksuväline.

Käteistä pitää pystyä hankkimaan myös huoltovarmuuden turvaamiseksi erilaisissa kriisitilanteissa, kuten laajojen sähkökatkojen tai luonnonmullistusten aikana.

Ongelmat käteisen saatavuudessa johtavat usein myös tilanteisiin, jossa käteistä nostetaan kerralla erittäin suuria määriä. Tämä luo merkittävän turvallisuusuhan esimerkiksi vanhuksille, joilla on tästä syystä suuria määriä käteistä kotonaan.

Ovatko käteistalletuspalvelut riittäviä ja kohtuuhintaisia?

-

Miten näette käteispalveluiden kehittyvän tulevaisuudessa ja kuinka niiden riittävä saatavuus voitaisiin turvata?

-

Jos käteisen nostopalveluiden tarjoamiselle asetettaisiin tarkennettu velvoite, millaisia kriteerejä sille pitäisi asettaa (esim. konttoripalveluiden saatavuus, automaattien lukumäärä, maantieteellinen kattavuus)?

-

Jos käteisen talletuspalveluiden tarjoamiselle asetettaisiin tarkennettu velvoite, millaisia kriteerejä sille pitäisi asettaa (esim. konttoripalveluiden saatavuus, automaattien lukumäärä, maantieteellinen kattavuus)?

-

Mahdollisia muita huomioita?

-

Hyväksytäänkö käteistä maksuvälineenä riittävästi?

-

Miten näette käteisen käytettävyyden kehittyvän jatkossa ja kuinka sen hyväksyttävyyttä maksuvälineenä voitaisiin turvata?

Käteisen käyttö vähenee. Yhä enemmän siirrytään kortti- ja mobiilimaksuihin. Käteisen rahan käyttö ei kuitenkaan tule kokonaan loppumaan vielä hetkeen, joten riittävä ja turvallinen käteisen rahan käyttö, saatavuus sekä siihen liittyvä infrastruktuuri tulee pitää kunnossa.

Jos käteisen hyväksynnälle maksuvälineenä asetettaisiin velvoite, tulisiko se asettaa kaikille kaupoille/yrityksille vai vain osalle niistä (esim. päivittäistavarakaupoille asetettaisiin velvoite, erityistavarakaupalle ei)?

Ainakin päivittäistavara-kaupoilla ja apteekeilla tulisi olla velvoite hyväksyä käteinen maksuvälineenä.

Mahdollisia muita huomioita?

-

Tulisiko käteisautomaattipalvelujen tarjoamisesta tehdä Suomessa toimilupaa tai palveluntarjoajan rekisteröintiä edellyttävää toimintaa?

-

II Asiakkaansuoja pankkipalveluissa

Jos hyvän pankkitavan säännöstä olisi näkemyksenne mukaan kehitettävä, miten sitä tulisi kehittää?

-

Olisiko hyvän pankkitavan sisältöä syytä täsmentää lain tasolla esimerkiksi ei-tyhjentävällä luettelolla tietyistä seikoista, joita hyvään pankkitapaan erityisesti kuuluu tai jotka ovat hyvän pankkitavan vastaisia (vrt. kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:ssä säädetty hyvä luotonantotapa)?

-

Mitä eri elementtejä hyvään pankkitapaan tulisi katsoa kuuluvaksi? Täydentäisikö hyvä pankkitapa muihin palveluihin (kuten luotonanto ja sijoituspalvelut) liittyvää sääntelyä? Entä tulisiko hyvän pankkitavan kautta pyrkiä esimerkiksi ohjaamaan pankkien asiakaspalvelun laadun tai saatavuuden vähimmäistasoa?

-

Millä tavalla eri asiakasryhmät tulisi huomioida hyvässä pankkitavassa (esim. kuluttajat, pienyrittäjät, ei-kaupalliset yhdistykset, muut yritykset ja yhteisöt)?

-

Hyvän pankkitavan säännöksestä ei ilmene, mikä on hyvän pankkitavan suhde muihin vastaavan tyyppisiin säännöksiin, kuten kuluttajansuojalain mukaiseen hyvään luotonantotapaan (kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §). Mikä asema hyvällä pankkitavalla tulisi olla suhteessa muuhun lainsäädäntöön kuin luottolaitoslakiin?

-

Tulisiko hyvän pankkitavan mukaisuutta arvioida ainoastaan luottolaitoksen toiminnan kannalta kokonaisuutena vai tulisiko sen selkeämmin koskea velvoitteena myös yksittäisissä asiakas- ja sopimussuhteissa kokonaan tai joiltakin osin?

-

Muita huomioita hyvän pankkitavan säännöksen ajantasaisuudesta ja jatkokehittämistarpeista?

-

Onko luottolaitoslakiin sisältyvä markkinointisäännös selkeä suhteessa muuhun markkinointia koskevaan sääntelyyn vai voisiko luottolaitoslakiin sisältyvän markkinointisäännöksen suhdetta muuhun lainsäädäntöön selkeyttää? Jos kyllä, miten?

-

Onko nykyinen yleisluontoinen markkinointisäännös tarkoituksenmukainen nykyisen tyyppisessä muodossa vai tulisiko siihen sisältyvien velvoitteiden sisältöä jollakin tavalla tarkentaa säännöksessä? Jos kyllä, miten?

-

Onko nykyinen sopimusehtoja koskeva yleisesti ottaen riittävän selkeä sekä luottolaitoksen että asiakkaan näkökulmasta? Tulisiko säännöstä täsmentää? Jos kyllä, koskeeko sääntelyn täsmentämistarve ainoastaan säännöksen sanamuotoa vai myös asiasisältöä?

-

Sopimusehtoja koskevassa säännöksessä määritellään, minkä tyyppiset ehdot luottolaitosten sopimuksissa on katsottava kohtuuttomiksi. Kohtuuttomuuden arvioinnissa on keskeistä, millä tavalla sopimusehto vaikuttaa asiakkaan oikeuteen ryhtyä sopimussuhteeseen muun elinkeinonharjoittajan kanssa. Lisäksi kiellettyjä ovat sopimusehdot, jotka eivät kuulu luottolaitoksen toimintaan. Kohdistuuko säännös näkemyksenne mukaan oikean tyyppisiin sopimusehtoihin tarkoituksenmukaisella tavalla? Rajoittaako säännös joitakin sopimusehtoja liikaa? Minkä tyyppiset sopimusehdot tulisi tässä tapauksessa jättää säännöksen

soveltamisen ulkopuolelle? Jättääkö säännös katveeseen ongelmalliseksi havaittuja sopimusehtoja? Minkä tyyppiset sopimusehdot tulisi tässä tapauksessa sisällyttää säännöksen piiriin?

-

Sopimusehtosäännös koskee nykyisessä muodossaan kaikkia asiakasryhmiä. Tulisiko eri asiakasryhmät (esimerkiksi kuluttajat, pienyritykset, yhdistykset, muut yritykset ja yhteisöt) huomioida kohtuuttomuuden arvioinnissa tarkemmin? Jos kyllä, miten?

-

Mahdollisia muita havaintoja ja huomioita sopimusehtoja koskevasta säännöksestä?

-

Luottolaitoslain 15 luvun 3 §:n 2 momentissa säädetään luottolaitoksen velvollisuudesta toimittaa vakiosopimusehdot Finanssivalvonnalle. Onko voimassa oleva säännös toimiva erityisesti niissä tilanteissa, joissa luottolaitos toimii rajat ylittävästi sivuliikerakenteella?

-

Mahdollisia muita havaintoja ja huomioita luottolaitosten asiakkaansuojaan liittyvästä sääntelystä (erityisesti LLL 15 luku) ja sääntelyn kehittämistarpeista?

-

1. Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014, luottolaitoslaki)

Luottolaitoslain 5 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetään talletuspankille ja luottoyhteisölle sallitusta liiketoiminnasta. Huomioitanne säännöksen ajantasaisuudesta ja jatkokehittämistarpeista?

-

Luottolaitoslain 5 luvun 9 §:ssä säädetään, että luottolaitoksella on oltava Suomessa pääkonttori ja vähintään yksi kiinteä toimipaikka. Huomioitanne säännöksen ajantasaisuudesta ja jatkokehittämistarpeista?

-

Luottolaitoslain 5 luvun 3 ja 4 §:ssä säädetään kiinteistöomistuksia koskevista rajoituksista. Huomioitanne säännöksen ajantasaisuudesta ja jatkokehittämistarpeista,

ottaen huomioon myös luottolaitosten mahdollisuus sijoittaa kiinteistöomaisuuteen kiinteistörahastojen kautta?

-

Luottolaitoslain 5 luvun 5 ja 6 §:ssä säädetään poikkeuksista omien osakkeiden hankinta- ja rahoituskieltoon. Miltä osin nämä säännökset ovat edelleen tarpeellisia ottaen huomioon omien osakkaiden rahoituskiellon sisältyminen EU:n vakavaraisuusasetukseen?

-

Luottolaitoslain 7 luvun 7 §:ssä säädetään yleisestä velvoitteesta pitää saatavilla internetsivuillaan selostus siitä, miten luottolaitos noudattaa hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevia vaatimuksia. Lain 8 luvun 15 §:ssä puolestaan säädetään palkitsemisjärjestelmiä koskevasta julkistamisvaatimuksesta.

Pörssilistattuja luottolaitoksia koskevat myös listayhtiöiden hallinnointikoodista ilmenevät suositukset mm. tietojen nähtävillä pitämisestä. Keskuskauppakamari on julkaissut kannanottonaan suosituksen siitä, että suurimmat listaamattomat yhtiöt noudattaisivat soveltuvin osin pörssiyrityksille annettua hallinnointikoodia.

Yleisten havaintojen perusteella erityisesti ei-pörssilistattujen luottolaitosten hallintojärjestelmästä ja palkitsemisestä julkistettavien tietojen sisällössä on vaihtelua.

Mitä kehittämistarpeita hallinto- ja ohjausjärjestelmiä koskevien tietojen julkistamiseen velvoittavassa sääntelyssä on tällä hetkellä? Onko nykytila riittävä?

-

Voimassa olevassa lainsäädännössä ei ole säädetty velvoitteesta arvioida luottolaitoksen johtoon kuuluvien henkilöiden sopivuus ja luotettavuus viranomaisen toimesta ennen valintapäätöksen tekemistä (ns. ex ante -arviointi). Näin ollen johdon sopivuuden ja luotettavuuden arvioinnin valvonta on luonteeltaan lähtökohtaisesti jälkikäteisvalvontaa. Ellei tuleva luottolaitosdirektiivi harmonisoi tätä kysymystä kaikissa EU-maissa, tulisiko Suomessa siirtyä luotettavuuden ja sopivuuden arviointiin liittyen ennakolliseen viranomaisvalvontaan?

-

Hallintoneuvostot ovat tyypillisiä toimielimiä erityisesti osuuspankeissa. Hallintoneuvoston yleisenä tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa luottolaitoksen hallintoa. Hallintoneuvosto voi lain mukaan antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan

hallintoneuvoston jäseniin ei nimenomaisesti sovelleta luottolaitoslainsäädännön mukaisia luotettavuus- ja sopivuusvaatimuksia, ellei hallintoneuvostolle ole annettu hallitukselle kuuluvia tehtäviä. Toisaalta luottolaitosten hallinto- ja ohjausjärjestelmiltä yleisesti ottaen edellytetään kattavuutta ja oikeasuhtaisuutta, joilla varmistetaan luottolaitoksen johtaminen tehokkaasti ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti (LLL 7:1). Tulisiko luottolaitosten hallintoneuvostojen jäsenten kuulua luottolaitoslain perusteella jonkin tyyppisen luotettavuus- ja sopivuusarviointiin piiriin siitä riippumatta, onko hallintoneuvostolle annettu luottolaitoslain ja yhteisölainsäädännön mukaan hallitukselle kuuluvia tehtäviä?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia luottolaitoslakiin liittyen? Huom! Luottolaitoslain 15 lukuun liittyviin seikkoihin pyydetään vastaamaan edellä osiossa II.

-

2. Laki kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista (151/2022, kiinnitysluottopankkilaki)

Kiinnitysluottopankkitoimintaan liittyvien johdannaisten käytöstä säädetään kiinnitysluottopankkilain 26 §:ssä (sallitut johdannaisopimukset) ja 24 §:n 5 momentissa (johdannaisopimusten vaikutus katepoolin arvonnaskentaan). Onko johdannaisiin liittyvää sääntelyä tarpeen tarkentaa lain tasolla?

-

Voimassa olevaa kiinnitysluottopankkilakia valmisteltaessa tunnistettiin yhdeksi sääntelyn kehittämismahdollisuudeksi väliluottotoimintamallin laajentaminen siten, että väliluoton velallisenä voisi olla myös muualla ETA-alueella kuin Suomessa sijaitseva luottolaitos, kun tämä kuuluu kiinnitysluottopankin kanssa samaan konsolidointiryhmään tai talletuspankkien yhteenliittymään (ks. HE 203/2021 vp, s. 41–42). Tällaista ehdotusta ei kuitenkaan voitu sisällyttää hallituksen esitykseen asian vaatiman jatkovalmistelutarpeen vuoksi. Olisiko tämän kaltaisen lainsäädännön jatkoselvittäminen edelleen ajankohtaista? Jos kyllä, olisiko tällaiselle sääntelylle konkreettista tarvetta joko nyt tai lähitulevaisuudessa?

-

Kiinnitysluottopankkilain 38 §:ssä säädetty säännöllinen tiedonantovelvollisuus ja 36 §:ssä säädetty viranomaisraportointivelvollisuus poikkeavat erityisesti siten, että markkinoille suunnatussa säännöllisessä tiedottamisessa katettujen joukkolainojen liikkeeseenlaskijan on

katepooliin sisältyvien vakuuksien osalta eroteltava asuntoyhteisöluotot (mukaan lukien niin sanotut taloyhtiölainat) muista asuntoluotoista, mutta vastaavaa velvollisuutta eritellä asuntoyhteisöluotot ei ole viranomaisraportoinnissa. Tulisiko asuntoyhteisöluotot jatkossa eritellä myös viranomaisraportoinnissa?

-

Ovatko nykyiset viranomaisraportointi- ja julkistamisvelvoitteet katepoolin sisällöstä ja katettujen joukkolainojen keskeisistä ominaisuuksista riittävät vai onko niitä syytä laajentaa joko pankkivalvonnallisista tai katettujen joukkolainojen markkinoihin liittyvistä syistä?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia kiinnitysluottopankkilakiin liittyen?

-

1. Laki talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010, yhteenliittymälaki, TYL)

Kuinka yhteenliittymien jäsenluottolaitosten ja keskusyhteisön välinen keskinäinen vastuu nyky sääntelyn mukaan näkemyksenne mukaan toimii?

-

Olisiko keskusyhteisön ja jäsenten välistä keskinäiseen vastuuseen liittyvää sääntelyä tarpeen kehittää? Olisiko keskinäistä vastuuta perusteltua syventää tai rajata nykyisestä? (TYL 5 luku)

-

Tulisiko yhteenliittymän yhteisvastuuta selkeyttää keskusyhteisön tai sen jäsenluottolaitoksen konkurssitilanteissa? Olisiko ryhmäkonkurssi tarkoituksenmukainen vaihtoehto? Tulisiko yhteisvastuuta muuttaa keskusyhteisön tai jäsenluottolaitoksen konkurssitilanteissa lisämaksuvelvollisuutta laajemmaksi yhteisvastuuksi?

-

Mahdollisia kommentteja yhteenliittymän yhteisvastuusta kriisinratkaisun näkökulmasta:

-

Muut mahdolliset huomiot yhteenliittymän yhteisvastuusta:

-

TYL 17 §:ssä säädetään keskusyhteisön ohjeidenanto-oikeudesta. Säännöksen perusteella keskusyhteisöllä on oikeus antaa jäsenluottolaitoksilleen ohjeita maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta sekä näihin liittyvien riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta, sisäisestä valvonnasta ja ryhmittymän tilinpäätösperiaatteista. Ovatko nämä aihealueet riittävät keskusyhteisön tehtävien ja kansallisen ja EU-sääntelyn näkökulmasta sekä yhteenliittymän (sekä keskusyhteisö että jäsenluottolaitokset) tehokkaan toiminnan näkökulmasta?

-

TYL 17 §:ssä säädetään, että keskusyhteisö voi lisäksi antaa yhteenliittymän toimintaa koskevia yleisiä toimintaperiaatteita noudatettavaksi yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa. Havaintojanne säännöksen toimivuudesta ja sen mahdollisista kehittämistarpeista? Olisiko toimintaperiaatteiden ja TYL 17.1 §:n mukaisten ohjeiden keskinäistä roolia tarpeen selkeyttää?

-

Mikä on pankkivalvojan (Finanssivalvonta/EKP) rooli yhteenliittymälain mukaisten ohjeiden ja toimintaperiaatteiden antamisessa tällä hetkellä käytännössä? Miten tätä roolia tulisi mahdollisesti kehittää?

-

EU:n vakavaraisuusasetuksen ((EU) No 575/2013) 10 artiklassa säädetään niistä edellytyksistä, joiden täyttyessä pankkivalvoja voi antaa poikkeuksen yhteenliittymään kuuluvalle luottolaitokselle jättää soveltamatta tiettyjä vakavaraisuusvaatimuksia yksittäisen luottolaitoksen tasolla. Miten yhteenliittymälain mukainen ohjaus- ja valvontamekanismi tästä näkökulmasta toimii ja onko tässä aihealueessa kehittämistarpeita?

-

Voimassa olevassa lainsäädännössä yhteenliittymän keskusyhteisöllä ei ole varsinaisia ohjaus- ja valvontakeinoja ryhmittymän sisäisiin yritysjärjestelyihin, lukuun ottamatta keskusyhteisön oikeutta hyväksyä jäsenluottolaitoksen sääntömuutokset. Ottaen huomioon ryhmittymien sisäinen rakennekehitys, tulisiko sääntelyä kehittää tästä näkökulmasta (esimerkiksi edellyttämällä sulautumisilta, jakautumisilta ja muilta yritysjärjestelyiltä keskusyhteisön puoltavaa lausuntoa)?

-

Ovatko keskusyhteisön nykyisen lainsäädännön mukaiset ohjaus- ja valvontakeinot selkeät ja riittävät vai tulisiko niitä edelleen kehittää ryhmittymän tehokkuuden,

tarkoituksenmukaisen toiminnan tai muusta näkökulmasta? Tulisiko esimerkiksi kehittää keinoja, joilla ohjataan yhteenliittymää ja jäsenluottolaitoksia nykyistä laajemmin ja ongelmia tehokkaammin ennaltaehkäisevästi?

-

Muut mahdolliset huomiot yhteenliittymän ohjauksesta ja valvonnasta?

-

Voimassa olevassa yhteenliittymälaiassa ei ole erillisiä säännöksiä yhteenliittymän hallinnon järjestämisestä. Millaisia muutostarpeita tässä aihealueessa on havaittu? Tulisiko esimerkiksi keskusyhteisön lakisääteisen valvontaroolin edellyttämien tehtävien riippumattomuuden varmistaminen huomioida nykyistä tarkemmin?

-

Muita kommentteja keskusyhteisön ja yhteenliittymän hallinnon järjestämiseen:

-

Yhteenliittymälain 4.2 §:ssä säädetään keskusyhteisölle sallituista omistuksista ja keskusyhteisölle sallitusta muusta toiminnasta. Säännöksen mukaan ”Keskusyhteisö saa tarjota yhteenliittymään kuuluvien yritysten tarvitsemia palveluja, omistaa osakkeita ja osuuksia yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä ja harjoittaa muuta yhteenliittymän kannalta perusteltua sijoitustoimintaa. Keskusyhteisö ei saa harjoittaa merkittävässä määrin muuta liiketoimintaa.” Havaintojanne sääntelyn mahdollisista selkeyttämistä- ja muutostarpeista, ottaen huomioon myös yhteenliittymän keskusyhteisön nimenomaiset tehtävät yhteenliittymän ohjauksessa ja yhteisvastuumekanismissa?

-

Muita huomioita ja sääntelyn kehittämistarpeita talletuspankkien yhteenliittymien näkökulmasta?

-

2. Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista (1501/2001, liikepankkilaki)

Huomioitanne yritysjärjestelyitä koskevan sääntelyn toimivuudesta (2–3 luvut) ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne liiketoiminnan luovutusta koskevan sääntelyn (4 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne toimiluvan luopumista koskevan sääntelyn (5 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne selvitystilaa ja konkurssia koskevan sääntelyn (6 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia liikepankkilakiin liittyen?

-

3. Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (423/2013, osuuspankkilaki)

Huomioitanne varojen jakoa ja sidottua omaa pääomaa koskevan sääntelyn (2 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne yritysjärjestelyitä koskevan sääntelyn toimivuudesta (3–4 luvut) ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne liiketoiminnan luovutusta koskevan sääntelyn (5 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne toimiluvan luopumista koskevan sääntelyn (6 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Huomioitanne selvitystilaa ja konkurssia koskevan sääntelyn (7 luku) toimivuudesta ja kehittämistarpeista?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia osuuspankkilakiin liittyen?

-

4. Säästöpankkilaki (1502/2001)

Voimassa oleva säästöpankkilaki on vuodelta 2001. Eri yhteyksissä säästöpankkilain on havaittu tarvitsevan uudistuksia. Missä teemoissa ovat keskeisimmät uudistustarpeet? Aseta esiin nostamasi teemat tärkeysjärjestykseen.

-

Havaintoja kantarahasto-osuuksia ja säästöpankin oman pääoman hallintaa liittyvän sääntelyn toimivuudesta? Mitä uudistustarpeita on havaittu tähän liittyen?

-

Säästöpankkilain mukaan säästöpankin hallintojärjestelmä rakentuu säästöpankin isännistä ja säästöpankin hallituksesta. Säästöpankin hallintorakenne määritetään tarkemmin säästöpankin säännöistä. Säännöissä määritetään muun muassa säästöpankin isäntien valinta (esimerkiksi säästöpankkikokouksessa) sekä se, onko säästöpankilla hallintoneuvosto. Kehitysehdotuksia säästöpankin hallintorakenteen sääntelyyn liittyen?

-

Kehitysehdotuksia säästöpankkiliitännäisten yritysjärjestelyjen sääntelyyn?

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia säästöpankkilakiin liittyen?

-

5. Laki hypoteekkiyhdistyksistä (936/1978, Hypo-laki)

Voimassa oleva Hypo-laki on vuodelta 1978. Missä teemoissa ovat keskeisimmät uudistustarpeet? Aseta esiin nostamasi teemat tärkeysjärjestykseen.

-

Mahdollisia muita huomioita ja kehitysehdotuksia Hypo-lakiin liittyen?

-

6. Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (699/2004, rava-laki)

Mahdollisia huomioita ja kehitysehdotuksia rava-lakiin liittyen?

-

Teksti